

ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΟΔΟΣ

Κυριακή, 4 Δεκεμβρίου 2011

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ ΚΑΙ Η ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

Δρ. Αλέξανδρος Κ. Παπαδερός

Η Εκκλησία της Κρήτης έχει νηφάλια συνείδηση της αποστολικότητάς της, όχι μόνο με την εκκλησιολογική, αλλά και με την ιστορική έννοια του όρου. Ο δε από αιώνων ισχυρός δεσμός της με το Φανάρι επιβεβαιώθηκε τον περασμένο αιώνα κατά τρόπο όλως ιδιάζοντα. Οι σκληροί αγώνες των Κρητών κατά τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα έγιναν με ένα διπλό «ποθούμενον»: ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ από τον ξενικό

ζυγό και Ε Ν Ω Σ Η με τη Μητέρα Ελλάδα. Όταν επιτεύχθηκε ο πρώτος στόχος με τη δημιουργία της Κρητικής Πολιτείας και ενώ παρέμενε σε όλη την έντασή του ο δεύτερος, που θα είχε ως ενδεχόμενη συνέπεια την προσάρτηση και της Εκκλησίας της Κρήτης στην Εκκλησία της Ελλάδος, ο επί της Δικαιοσύνης Σύμβουλος (Υπουργός) της Κυβερνήσεως της μεγαλονήσου Ελευθέριος Βενιζέλος, διερμηνεύοντας αλάνθαστα την αφοσίωση του λαού της Κρήτης στο Οικουμενικό Πατριαρχείο και ύστερα από τις αναγκαίες συνεννοήσεις με τις αρμόδιες εκκλησιαστικές Αρχές, εισηγήθηκε τον Ν. 276/1900 «Περί Καταστατικού Νόμου της εν Κρήτη Ορθοδόξου Εκκλησίας», της Κρητικής Πολιτείας, με αποτέλεσμα, η ικανοποίηση του δεύτερου «ποθούμενου», της πολιτικής Ένωσης (1913), να μην επιφέρει αποκοπή της Εκκλησίας της Κρήτης από το Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Τόνωση των δεσμών

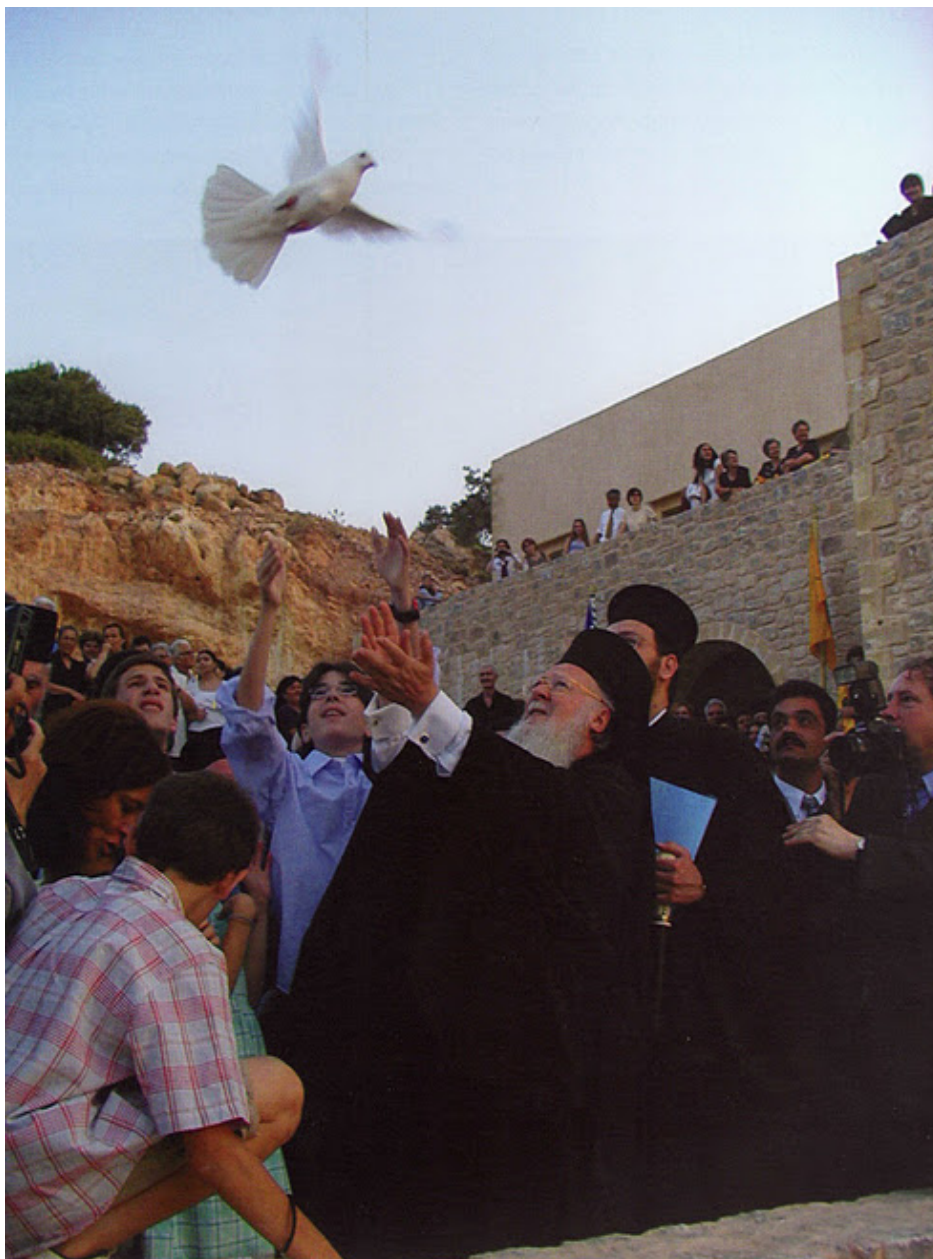
Στη διαδρομή του 20. αιώνα οι δεσμοί της Κρήτης με το Οικουμενικό Πατριαρχείο τονώθηκαν ακόμη περισσότερο, παρά τα ευάριθμα προβλήματα που προέκυψαν, ιδίως κατά τη μεταπολεμική περίοδο. Στη διευθέτησή τους συνέβαλαν ή επίσκεψη του Πατριάρχου Αθηνάγορα στην Κρήτη (13-18 Ιουλίου 1963), η πραότητα του διαδόχου του Πατριάρχου Δημητρίου, ή εκατέρωθεν καλή θέληση, η θετική συμβολή πολιτικών προσώπων και η εύστοχη διαχείριση κρίσεων από Ιεράρχες της Κρήτης και του Οικουμενικού Θρόνου, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται και ο επί έτη Διευθυντής του Ιδιαίτερου Πατριαρχικού Γραφείου Σεβασμ. Βαρθολομαίος, την προ εικοσαετίας (22-10-1991) ομόφωνη εκλογή του οποίου στο ύπατο αξίωμα της Ορθοδοξίας πανηγυρίσαμε και στην Κρήτη, κλήρος και λαός, με βάσιμες χρηστές ελπίδες.

Αγάπης περίτρανα δείγματα

Ο Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος δεν τις διέψευσε. «Περίτρανον δείγμα» της ήδη γνωστής σε πολλούς εξιδιασμένης αγάπης του για την Κρήτη, την Εκκλησία και το λαό της, ευδόκησε να προσθέσει και να διαδηλώσει ποικιλότητα, πραγματοποιώντας στη Μεγαλόνησο την πρώτη μετά το Άγιον Όρος Πατριαρχική επίσκεψή του (1992). Διέθεσε μάλιστα χρόνο και κόπο πολύ, προκειμένου να επισκεφθεί την Αρχιεπισκοπή Κρήτης και όλες τις Μητροπόλεις και να ευλογήσει το λαό μας, πού τον υποδέχθηκε παντού με ενθουσιασμό και ανυπόκριτο σέβας. Είναι ο πρώτος πού στη διάρκεια της πολύμοχθης, πλην ευλογημένης και αγλαοκάρπου εικοσαετούς πατριαρχικής διακονίας του επισκέφθηκε συνολικά πέντε φορές το νησί μας (1992, 1995, 2002, 2008, 2009). Κατά την τρίτη επίσκεψή του μάλιστα έφθασε μέχρι τή νότια ακρόρεια της Ευρώπης, τη νήσο Γαύδο (υπάγεται στην Ι. Μητρόπολη Κισάμου και Σελίνου), όπου αποκάλυψε Στήλη ανάμνησης της διέλευσης του Αποστόλου Παύλου (Πράξ. 27). Η πύκνωση αυτή των επισκέψεων τόσο του Πατριάρχου και των εκάστοτε συνοδών του, όσο και άλλων κληρικών του Πατριαρχείου, φίλων της Κρήτης, εκτιμάται πάντοτε από το λαό μας ως ιδιαίτερη ευλογία.

Ήδη οι λόγοι πού εξεφώνησε ο Παναγιώτατος κατά την πρώτη Πατριαρχική επίσκεψή του παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον «από πλευράς εθνικής αυτογνωσίας, εκκλησιαστικής ιστορίας, αλλά και ορθοδόξου διδαχής και τοπικής παράδοσης. Πρόκειται για κείμενα, πού συνθέτουν θα λέγαμε μια πλήρη τοιχογραφία της κρητικής ιστορίας και του πολιτισμού της Μεγαλονήσου ιδωμένα με την ανοιχτή ματιά και το εποπτικό πνεύμα του Πατριάρχη Βαρθολομαίου...Από την άλλη πλευρά, η κρητική ανταπόκριση στη θέα και μόνο του Πατριάρχη και πολύ περισσότερο στην πατρική του αγάπη, δείχνει πόσο το ορθόδοξο Βυζάντιο και μετά την Άλωση,

διατηρεί την πνευματική του ακτινοβολία...Στην Κρήτη θάλλει η Ορθοδοξία. Μνημεία, τοιχογραφίες, άλλα έργα τέχνης, προ πάντων όμως βιώματα, παράδοση αιώνων διατηρούνται ζωντανά και ισχυρά προσδιορίζοντας τον χαρακτήρα της.» (Ί. Μ. Χατζηφώτης, Φανάρι-Κρήτη. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος στην Εκκλησία της Κρήτης (9-22 Νοεμβρίου 1992), Αθήνα 1998, 9. Στο εξ.: Χατζ.).

Στον πρώτο κιόλας χαιρετισμό του κατά την άφιξή του, ως Πατριάρχου, στο Ηράκλειο, ακούσθηκαν από τα χείλη του φράσεις όπως: «...με την α γ ά π η τη μεγάλη...ερχόμεθα προς Σας, ευλογημένοι Κρήτες και Κρήσσαι..., τέκνα της Μητρός Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας γνήσια και πιστά. Εγκαυχάται και σεμνύνεται ή Μητηρ Εκκλησία διά την κρητικήν ψυχήν, το ήθος και την γενναιότητα την οποίαν εκληρονομήσατε ως παρακαταθήκην πολύτιμον εκ των προγόνων σας, οίτινες ηγωνίσθησαν τον καλόν αγώνα, διά να σωθή ή αξιοπρέπεια του ανθρώπου.» (Χατζ. 45).

Αποστολικότης και μαρτύριον

Στους Πατριαρχικούς λόγους συχνή είναι ή αναδρομή στο παρελθόν και στη διαχρονικώς μαρτυρική πορεία του κρητικού λαού: «Ο ένδοξος προχριστιανικός αυτής [της Κρήτης] πολιτισμός», η σπάνια ευλογία να μετάσχουν οι Κρήτες «δι' ομοφύλων αυτών του θαύματος της Πεντηκοστής», ο δεσμός της Κρήτης μετά των Αποστόλων Παύλου και Τίτου, το γεγονός ότι «η Αποστολική Εκκλησία της Κρήτης έζησε...τους απηνείς και σκληρούς διωγμούς των πρώτων χριστιανικών αιώνων και ηγίασε τον τόπον αυτόν δια του αίματος των Κρητών μαρτύρων», οι δεσμοί με το Βυζάντιον και το Οικουμενικό Πατριαρχείο, οι ξενικές επιδρομές και κατακτήσεις που δεν έκαμψαν το αδούλωτο φρόνημα του λαού, οι εξέχουσες μορφές αγίων και νεομαρτύρων της Κρήτης, αλλά και κορυφαίων δημιουργών στο χώρο της Αγιογραφίας, της Λογοτεχνίας, των τεχνών και του πνεύματος εξαίρονται στις ομιλίες του Πατριάρχου και διαδηλώνονται τα πηγαία αισθήματα της αγάπης του προς την Κρήτη (Χατζ. 53 εξ.) «...των πολλών Μοναστηρίων, των καταγράφων Εκκλησιών, του ματωμένου λαού, της ανυποτάκτου γενναιότητος, των μοιρολογίων και των χορών.» (Χατζ. 45).

Ο ελπιδοφόρος Πατριάρχης

Ομολογεί ο Πατριάρχης, ότι είναι «έκθαμβος θαυμαστής» της Κρήτης. Η αγάπη του όμως δεν είναι μόνο καρπός θαυμασμού. Είναι και δωρεά διαπροσωπικών σχέσεων και δεσμών φιλίας με πολλούς Κρήτες, κληρικούς και λαϊκούς, μάλιστα με τους ομογάλακτους συμφοιτητές στην Ι. Θεολογική Σχολή της Χάλκης. Πέραν τούτων όμως είναι κάτι ευρύτερο, βαθύτερο, πιο πνευματικό, ουσιαστικό· είναι ή ανταπόδοση και ή ελπίδα. Είπεν ο Πατριάρχης κατά την είσοδό του στην Ι. Μητρόπολη Κισάμου και Σελίνου το 1992, συνοψίζοντας προφανώς τα βιώματα που του προκάλεσε ο λαός της Κρήτης όλης: «Τα φιλόστοργα τέκνα εκπλήττουν τους γονείς των...και τα φωτόμορφα τέκνα της Εκκλησίας εκπλήττουν τον Πατριάρχη των, με την αγάπην των, με την θυσίαν των, με το ότι δεν κάμπτονται προ ουδενός και δεν παραλείπουν τίποτε, προκειμένου να αποδείξουν την αγάπην και τον σεβασμόν των προς την Μητέρα των Εκκλησιαν.» (Χατζ. 195). Δεν μπορεί, εξ' άλλου, παρά να αισθάνθηκε πολλές φορές ως ο ελπιδοφόρος Πατριάρχης, διακρίνοντας στα ροδοπέταλα και τα δάκρυα του απλού λαού την προσδοκία. Και μάλιστα, όπως σωστά παρατηρήθηκε, την ασυνείδητη ελπίδα «στα πρόσωπα των παιδιών, πού σκαρφαλωμένα σε εξώστες ή συνωθούμενα σε δρόμους και σε πλατείες χαιρετούσαν με σημαίες Ελληνικές το πέρασμά σας. Το νόημα αλλά και το βάρος αυτής της ελπίδας εσείς, ως κορυφαίος ενός θεσμού διαχρονικού και παγκόσμιου αλλά και ως στοχαστής με ευρύτητα και αιχμηρότητα του νου, είσθε περισσότερο παντός άλλου σε θέση να συλλάβετε.» (από την προσφώνηση του Πρύτανη Γ. Γραμματικάκη, κατά την τελετή αναγόρευσης του Πατριάρχη σε Επίτιμο Διδάκτορα του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (Χατζ. 146).

Η όμορφη πλάση

Η αληθινή, ανυπόκριτη αγάπη και ποιμαντική μέριμνα επιτρέπει και ενίοτε επιβάλλει προτροπή και νουθεσία. Δεν αγνόησε και αυτό το καθήκον του ο Πατριάρχης, αναφερόμενος π.χ. στα περιβαλλοντικά προβλήματα της Κρήτης. Είχεν ομολογήσει κατά την πρώτη επίσκεψή του: «Χαίρομεν δια την χάριν του Θεού, και δια την προς την Μεγαλόνησον πλουσίαν ευλογίαν του Θεού, τόσον, ώστε να θεωρήται εις εκ των πλέον επιζήλων τόπων του κόσμου.» (Χατζ. 50). Σε μεταγενέστερη ομιλία του όμως υπήρξε οξύς: Το οικολογικόν πρόβλημα «έχει προσλάβει τας γνωστάς τρομακτικές διαστάσεις. Τας συνέλαβεν ήδη το αλάνθαστον ποιητικόν αισθητήριον του παντοτε 'αλαφιασμένου' και άγρυπνου λαού της Κρήτης:

Όμορφη πού την έκαμες, Θέ μου, αυτή την πλάση, μα 'καμες και τον άνθρωπο για να την-ε-χαλάσει!».

(Ομιλία της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου κατά τα εγκαίνια της νέας πτέρυγας της ΟΑΚ], στο βιβλίο: Αλέξανδρος Κ. Παπαδερός, ΠΙΣΤΙΣ-ΕΠΙΣΤΗΜΗ-ΖΩΗ, Χανιά 2007, 59).

«Αγαπητοί αδελφοί συμπατριώται»

Ψηλά στα Λευκά Όρη, στην επαρχία Σφακίων, υπάρχει μικρό χωριό με το όνομα Ίμβρος. Σύμφωνα με την παράδοση, κάτοικοι της Ίμβρου ήλθαν και δημιούργησαν το ομώνυμο μικρό χωριό Ίμβρος στα Σφακιά της Κρήτης. Στις 19 Νοεμβρίου 1992 οι καιρικές συνθήκες ήταν όλως αντίξοες. Και όμως ο Πατριάρχης επέμενε να συναντήσει τους συμπατριώτες του. Έφθασε στο ναό του χωριού, όπου οι καρδιές δονούσαν από συγκίνηση, έκπληξη, θάμβος: «Ω, αδελφοί Ίβριοι, πόσην χαράν αισθανόμεθα...» (Χατζ. 169).

Συνέργεια και ευθύνη

Η στενή συνεργασία μεταξύ Φαναρίου και Κρήτης, ανέκαθεν πολυεπίπεδη, τονώθηκε έτι μάλλον κατά την τελευταία εικοσαετία. Στον Αρχιεπίσκοπο Κρήτης π.χ., σε άλλους κληρικούς, αλλά και Κρήτες λαϊκούς θεολόγους, σε Άρχοντες του Πατριαρχείου και άλλους έχουν ανατεθεί κατά καιρούς σοβαρές αποστολές, εκπροσωπήσεις του Θρόνου σε διεκκλησιαστικούς Οργανισμούς, εκπόνηση ειδικών μελετών και πλείστα άλλα. Κρήτες κληρικοί όλων των βαθμών στελεχώνουν Επαρχίες του Πατριαρχείου ανά την οικουμένη. Ο Παναγιώτατος Βαρθολομαίος, με εξασφάλιση υποτροφιών, διευκολύνει Κρήτες κληρικούς να επιμορφωθούν στο εξωτερικό και επιδεικνύει ζωνρό ενδιαφέρον για την Εκκλησιαστική Σχολή και την Ανωτ. Εκκλησιαστική Ακαδημία της Κρήτης. Γνωρίζει κατ' όνομα πολλούς Κρήτες και νοιάζεται γι' αυτούς, δεν αντιπαρέρχεται σοβαρά επί μέρους προβλήματα, διατυπώνει προς την Ελληνική Πολιτεία συστάσεις και παραινέσεις προς επίλυσή τους, όταν χρειάζεται, και ασκεί βεβαίως τα εκ της θέσεως και της υψηλής ευθύνης του απορρέοντα καθήκοντα τηρήσεως της εκκλησιαστικής και κανονικής τάξεως, όπως έπραξε πρόσφατα με την απόρριψη του περιέργου αιτήματος, να ενισχυθούν όλες οι Μητροπόλεις της Κρήτης με Βοηθούς Επισκόπους!

Ορθόδοξος Ακαδημία Κρήτης

Η αγάπη του Πατριάρχου για την Κρήτη φανερώνεται με ιδιαίζοντα τρόπο και στη ζωή και δράση της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης (ΟΑΚ). Οι Ιδρυτές της Ακαδημίας, ο υπεραιωνόβιος πλέον Σεβασμ. Μητροπολίτης πρ. Κισάμου και Σελίνου Ειρηναίος και ο συντάκτης του παρόντος, τηρήσαμε ενήμερο το Οικουμενικό Πατριαρχείο κατά τη φάση δημιουργίας της Ακαδημίας, εκπρόσωπός του έλαβε μέρος στα εγκαίνιά της (13 Οκτ. 1968) και εκήρυξε την έναρξη της λειτουργίας της, στη δε Πράξη Συστάσεώς της ορίσαμε ότι «το Ίδρυμα,...τίθεται υπό την πνευματικήν προστασίαν της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχου, του οποίου το όνομα μνημονεύεται καθ' εκάστην εν τω Ίδρύματι λατρευτικήν πράξιν» (Άρθρ.1, παρ. 2 του Οργανισμού της Ακαδημίας). Ο Παναγιώτατος Βαρθολομαίος εξεδήλωσεν εξ αρχής το ενδιαφέρον του για το Ίδρυμα, ήταν πάντοτε πρόθυμα στη διάθεσή μας για κάθε συμβουλή και στήριξη, έλαβε μέρος σε διάφορα συνέδρια και δικαίως ανακηρύχθηκε Εταίρος της Ακαδημίας (10 Νοεμβρίου 1988). Ως Οικουμενικός Πατριάρχης επισκέφθηκε το Ευρωμεσογειακό Κέντρο Νεότητας (Παράρτημα της ΟΑΚ), όπου φύτευσε την ΕΛΙΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ και ευλόγησε στη συνέχεια την Ακαδημία (20 Νοεμβρίου 1992). Στις 12 Νοεμβρίου 1995 ετέλεσε τον Αγιασμό των Εγκαινήων της νέας πτέρυγας της Ακαδημίας και εξεφώνησε μνημειώδη λόγο για την αποστολή και το έργο της, τον δε Οκτώβριον του 2009 ήλθε και πάλι και εκήρυξε την έναρξη των εργασιών της Ολομελείας της Επιτροπής «ΠΙΣΤΙΣ ΚΑΙ ΤΑΞΙΣ» του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών, Πρόεδρος της οποίας είναι ο Σεβασμ. Μητροπολίτης

Κωνσταντίας και Αμμοχώστου κ. Βασίλειος. Επίσης επισκέφθηκε τις Ι. Μητροπόλεις Κισιάμου και Σελίνου και Κυδωνίας και Αποκορώνου, για να συγχαρεί τους νέους ποιμενάρχες αυτών Σεβασμ. Μητροπολίτες Αμφιλόχιον και Δαμασκηνόν. Με τη φροντίδα του Παναγιωτάτου οργανώθηκαν στην ΟΑΚ σημαντικά συνέδρια του Οικουμενικού Πατριαρχείου, ενώ με πάντοτε μεστά περιεχομένου Μηνύματά του ευλόγησε άλλα συνέδρια και στήριξε πολυτρόπως το Ίδρυμα (Βλπ. Αλέξανδρος Κ. Παπαδερός, ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΡΗΤΗΣ. Τα πρώτα σαράντα χρόνια, Αθήνα 2011).

Ὁ Πατριάρχης αγαπά τις κρητικές μαντινάδες.

Γι' αυτό και κλείνομε το σύντομο ευχαριστιακό σημείωμά μας με την υπόμνηση της μαντινάδας, με την οποία άρχισε το χαιρετισμό του προς τον Κρητικό λαό μόλις επάτησε το χώμα της Κρήτης για πρώτη φορά ως Οικουμενικός Πατριάρχης:

Μη φοβηθήτε πως ποτέ θ' αφήσω την καρδιά μου, να παύση να χτυπά για σας αν είσθε και μακριά μου.

(Αναδημοσίευση από το περιοδικό ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ της Ι. Μητροπόλεως Κωνσταντίας-Αμμοχώστου Κύπρου, έτος 4ο (2011) τ. 12ο , σελ. 76-79)

φωτογραφίες από τον τόμο του Αλέξανδρου Κ. Παπαδερού: Ορθόδοξος Ακαδημία Κρήτης - Τα πρώτα σαράντα χρόνια (2011).

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης:

- Στα Λευκά Όρη της Κρήτης

- Στη Μεταμόρφωση, στο Κάστρο (Ι. Μονή Χρυσοπηγής Χανίων) ελευθερώνει ένα περιστέρι

- Υπογράφει στον τοίχο του γραφείου του Αμερικανού συγγραφέα Robert Fulghum, στον χώρο της Ακαδημίας

LinkWithin

Αναρτήθηκε από Panandri στις [7:01 μ.μ.](#)

Ετικέτες [Αρχιεπισκοπή Κρήτης](#), [Ορθόδοξος Ακαδημία Κρήτης](#), [Πάση τη κτίσει](#)